

си изслушалъ всичката мъдростъ на катедритѣ; не ще рѣче да си изучилъ до послѣдна буква „колитѣ“, т. е. лекциитѣ на професоритѣ си или да си прочелъ по една книжка повече отъ другитѣ смъртни; а ще рѣче да имашъ всестранно дисциплиниранъ — въ „формално“ и „материално“ отношение — умъ, да живѣешъ въ безпрѣдѣлна любовъ къмъ науката и, главно, да си съзналъ — не, да си почувствувалъ нейната необятностъ и безкраенъ прогресъ. Нашето Висше училище, каквото е сега, не е въ състояние да вдъхне това на студента, и всички реформи, които би се направили въ него, би останали — безъ тая едничка реформа, която е неговото обновление — и безцѣлни безполезни!

Но и съ това не е изчерпано всичко същественно за една по-пълна външна характеристика на Висшето училище. Онзи двоенъ антагонизъмъ между обществото и Училището има своята аналогия, своето миниятурно подобие и вътрѣ въ самото Училище. Защото, и отношенията между прѣподаватели и студенти още далечъ не сж достигнали оная висота, на която ги намираме въ чужди университети. Но че между прѣподаватели и студенти съществува каквото и да било външно незачитане или неуважение. Съвсѣмъ не. Но вътрѣшно нито студентътъ е напълно доволенъ отъ Училището, нито Училището — отъ него. Като знаемъ, съ какви нрави и чувства ученикътъ напуска гимназията и става български академически гражданинъ; като знаемъ, каква пропастъ дѣли единъ нашъ професоръ отъ едно научно величество въ Германия или Франция, ний нѣ-